

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Br: 03-02-430/22-3102/2

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Podgorica, 27.12.2022.godine

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA
-n/r ministru, gospodinu Admiru Adroviću -

Poštovani gospodine Adroviću,

Povodom *Predloga akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MISLJENJE

Dostavljenim Predlogom navedeno je da Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2025. godinu je dokument kojim se uspostavlja strateški okvir za sprovođenje politike zapošljavanja, a u cilju ostvarivanja stabilnog i održivog rasta zaposlenosti zasnovanog na znanju i dostojanstvenom radu. Implementacija Strategije odvija se kroz godišnje akcione planove koji, kroz definisane aktivnosti, trebaju da doprinesu rastu zaposlenosti, unapređenju poslovnog ambijenta, unapređenju ponude rada kako bi odgovorila na brze promjene na tržištu rada, većoj efikasnosti usluga za tržište rada i mjera aktivne politike zapošljavanja, a sve u cilju unapređenja funkcionisanja tržišta rada.

Na tekst Predloga akcionog plana i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Neophodnost sprovođenja odgovarajućih strukturnih reformi u okviru politike zapošljavanja kroz Akcioni plan zapošljavanja za 2023. godinu će pomoći u rješavanju indetifikovanih slabosti na tržištu rada i ekonomiji, što će biti od velikog uticaja da društvo postane otpornije, aktivnije i više socijalno uključeno.

Za implementaciju Akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu potrebna su sredstva u ukupnom iznosu od 29.214.840,41€. Navedena sredstva se obezbjeđuju iz: budžeta Crne Gore u iznosu od 25.112.000,00€, Međunarodne organizacije rada – MOR-a u iznosu od 256.370,00€, IPA fondova u iznosu od 3.836.470,41€ i EU donacije u iznosu od 10.000,00€.

Sredstva iz budžeta u iznosu 25.112.000,00€ predviđena su Predlogom zakona o budžetu za 2023. godinu kod sljedećih potrošačkih jedinica: Ministarstvo rada i socijalnog staranja u iznosu od 150.000,00€, Zavoda za zapošljavanje u iznosu od 18.600.000,00€, Ministarstvo prosvjete u iznosu od 5.000,00€, Centar za stručno obrazovanje u iznosu od 67.000,00€, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma u iznosu od 6.090.000,00€ i Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja u iznosu od 200.000,00€.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni *Predlog akcionog plana za zapošljavanja za 2023. godinu*, uz obavezu da se potrebna sredstva usklade sa sredstvima koja će biti opredijeljena institucijama koje su prepoznate kao nosioci izrade Akcionog plana za zapošljavanje za 2023. godinu.

Takođe, s obzirom da se radi o udruživanju finansijskih sredstava iz različitih izvora, ukazujemo da je implementaciju aktivnosti predviđenih ovim Akcionim planom potrebno uskladiti sa stepenom ostvarenja sredstava iz predviđenih izvora.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr. Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

NAZIV PROPISA

Predlog akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2025 je dokument kojim je uspostavljen strateški okvir za sprovođenje politike zapošljavanja, a u cilju ostvarivanja stabilnog i održivog rasta zaposlenosti zasnovanog na znanju i dostojanstvenom radu. Implementacija Strategije odvija se kroz godišnje akcione planove koji, kroz definisane aktivnosti, trebaju da doprinesu rastu zaposlenosti, unapređenju poslovnog ambijenta, unapređenju ponude rada kako bi odgovorila na brze promjene na tržištu rada, većoj efikasnosti usluga za tržište rada i mjera aktivne politike zapošljavanja, a sve u cilju unapređenja funkcionisanja tržišta rada.

- Uzroci problema su :

- ✓ Visoka stopa nezaposlenosti, dugročna nezaposlenost, nezaposlenost posebno osjetljivih kategorija lica;
- ✓ Nezaposlenost i neaktivnost mladih;
- ✓ Regionalne razlike nezaposlenosti;
- ✓ Kvalitet poslova takođe predstavlja izazov, imajući u vidu prisustvo neformalne zaposlenosti, posebno u uslovima nepredvidljivih situacija koje uzrokuju krize;
- ✓ Zahtjevi tržišta rada koji u dovoljnoj mjeri ne prati ponuda kvalifikovane radne snage;

- Posljedice problema su niska stopa zaposlenosti, koja usporava ekonomski rast i uslovljava da pokazatelji vezani za socijalnu uključenost i smanjenje siromaštva nijesu na optimalnom nivou.

- Neophodnost sprovođenja odgovarajućih strukturnih reformi u okviru politike zapošljavanja kroz Akcioni plan zapošljavanja za 2023. godinu će pomoći u rješavanju identifikovanih slabosti na tržištu rada i ekonomiji što će biti od velikog uticaja da društvo postane otpornije, aktivnije i više socijalno uključeno. Bez ovih aktivnosti privredna društva i preduzeća neće u dovoljnoj mjeri doprinositi rastu zaposlenosti, a problem visoke stope nezaposlenosti neće biti u kontinuitetu rješavan. Dakle, najviše će biti oštećeni privredna društva i nezaposlena lica.

- Bez donošenja ovog dokumenta, ne bi se realizovao okvir politike zapošljavanja definisan Nacionalnom strategijom zapošljavanja 2021-2025, koji treba da doprinese ostvarivanju stabilnog i održivog rasta zaposlenosti, zasnovanog na znanju i dostojanstvenom radu.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2025. godine posatvila je četiri cilja:

- ✓ Ostvarivanje rasta zaposlenosti, ulaganja u kvalitetna i sigurna radna mjesta, kroz unapređenje poslovnog ambijenta; ovaj cilj ujedno i odgovara na prvu smjernicu zapošljavanja EK koja se bavi povećanjem tražnje za radom, posebno u pogledu kreiranja poslova, oporezivanja rada i određivanja zarada.
- ✓ Kreiranje znanja i kompetencija za tržište rada u digitalno doba; ovaj cilj ujedno i odgovara na drugu smjernicu zapošljavanja EK koja se odnosi na unapređenje ponude rada i kvalifikacija, adresirajući strukturne slabosti u sistemu obrazovanja i obuke, posebno imajući u vidu nezaposlenost mladih i dugoročnu nezaposlenost.
- ✓ Unaprijeđen položaj nezaposlenih lica na tržište rada kroz efikasnost usluga za tržište rada i mjera aktivne politike zapošljavanja i jačanje socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva; ovaj cilj ujedno odgovara na treću i četvrtu smjernicu zapošljavanja EK koje se odnose na bolje funkcionisanje tržišta rada, sa posebnim fokusom na smanjivanje segmentacije tržišta rada i unaprijeđenje aktivnih mjera tržišta rada i mobilnost tržišta rada, kao i na smanjivanje siromaštva i promovisanje jednakih mogućnosti za sve.
- ✓ Efikasno funkcionisanje tržišta rada; ovaj cilj ujedno i odgovara na treću smjernicu zapošljavanja EK koja se odnosi na bolje funkcionisanje tržišta rada, sa posebnim fokusom na smanjivanje segmentacije tržišta rada i unaprijeđenje aktivnih mjera tržišta rada i mobilnost tržišta rada.

Ostvarenje navedenih ciljeva se realizuje kroz mjere i konkretne aktivnosti koje se definišu kroz godišnje akcijske planove zapošljavanja.

- Ciljevi predloženi Nacionalnom strategijom zapošljavanja i Akcionim planom zapošljavanja za 2023. godinu su u skladu sa Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni list CG”, br. 24/19), usaglašeni su sa Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021-2023, Smjernicama za politike zapošljavanja EU, Programom rada Vlade za 2022. godinu.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati „status quo” opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Osnov za donošenje Nacionalne strategije zapošljavanja je sadržan je u članu 35 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („SL.list CG”, br. 24/19), koji propisuje da se aktivna politika zapošljavanja, kao i strateški prioriteti i ciljevi politike zapošljavanja, za najmanje četiri godine, utvrđuju Nacionalnom strategijom zapošljavanja. Nacionalnu strategiju zapošljavanja donosi Vlada Crne Gore.
- Nadalje, članom 37 navedenog zakona, propisano je, da je Akcioni plan zapošljavanja osnovni instrument aktivne politike zapošljavanja, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnom strategijom, za period od godinu dana.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Realizacija Akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu uticaće na:
 - Stimulisanje kreiranja radnih mjesta unapređenjem poslovnog okruženja,
 - Podršku razvoju privrede i preduzetništva,
 - Podsticanje zapošljavanja sa posebnim fokusom na Sjeverni region,
 - Podsticanje formalizacije neformalne zaposlenosti,
 - Jačanje uloge Socijalnog savjeta u tripartitnom dijalogu u domenu politike zapošljavanja i tržišta rada,
 - Razvoj informatičkog obrazovanja i obuka za digitalnu ekonomiju,
 - Unapređenje kvaliteta obrazovanja kroz praktičnu nastavu i cjeloživotno učenje, kako bi se odgovorilo na zahtjeve tržišta rada,
 - Realizaciju usluga za tržište rada i mjera aktivne politike zapošljavanja;
 - Kreiranje novih mjera aktivne politike zapošljavanja za potrebe tržišta rada,
 - Sprovođenje usluga i mjera aktivne politike zapošljavanja u cilju unapređenja položaja na tržištu rada mladih, žena, lica sa invaliditetom, RE populacije, stranaca koji se nalaze na evidenciji nezaposlenih, korisnika materijalnog obezbjeđenja,
 - Razvoj socijalnog preduzetništva,
 - Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada.
- Za sprovođenje Akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu predložen je finansijski okvir na nivou od:
 - 26.112.000,00 € koji će se finansirati iz budžeta Crne Gore
 - 3.863.470,41 €, koji će se finansirati iz IPA sredstava
 - 256.370,00 €, koji će se finansirati iz sredstava MOR-a
 - 10.000,00 €, koji će se finansirati iz donacija
- Sredstva koja će biti finansiranja iz ostalih izvora (sredstva IRF-a i dijela sredstava JLS) nijesu poznata u ovom trenutku:
- U okviru sredstava koja se opredjeljuju budžetom Crne Gore, najviše sredstava je opredjeljeno za Cilj 3: Unaprijeđenje položaja nezaposlenih lica na tržište rada kroz efikasnost usluga za tržište rada i mjera aktivne politike zapošljavanja i jačanje socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva, koja se opredjeljuju kod Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.
- Realizacijom predloženih mjera i aktivnosti podržava se stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu, kroz finansijsku/kreditnu podršku za razvoj preduzetništva, kroz unapređenje poslovnog okruženja i smanjenja sive ekonomije na tržištu rada, kao i razvoj ljudskog kapitala za potrebe tržišta rada.
- Realizacija Akcionog plana zapošljavanja za 2023, kao instrument implementacije Nacionalne strategije zapošljavanja 2021-2025, ne stvara troškove građanima, odnosno privredi, već će ista doprinijeti poboljšanju uključenosti građana na tržište rada i većoj uspješnosti poslovanja privrede.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju Akcionog plana za zapošljavanja za 2023, za sve aktivnosti definisani su izvori finansiranja na bazi nacionalnog budžeta, IPA fondova, MOR-a, donatora i ostalo

- Za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana zapošljavanja za 2023 godinu, potrebno je obezbjeđenje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore za 2022. godinu i to.

Operativni cilj	Budžet CG	IPA	MOR	Donacije	ostalo
1. Ostvarivanje rasta zaposlenosti, ulaganja u kvalitetna i sigurna radna mjesta, kroz unapređenje poslovnog ambijenta	7.290.000,00 €	1.862.941,00 €	210.000,00 €	10.000,00 €	/
2. Kreiranje znanja i kompetencija za tržište rada u digitalno doba	72.000,00 €	/	/	/	/
3. Unaprijeđenje položaja nezaposlenih lica na tržište rada kroz efikasnost usluga za tržištu rada i mjera aktivne politike zapošljavanja i jačanje socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva	18.750.000,00 €	300.000,00 €	46.370,00 €	/	/
4. Efikasno funkcionisanje tržišta rada	/	1.673.529,41 €	/	/	/
Ukupno po izvorima	26.112.000,00 €	3.836.470,41 €	256.370,00 €	10.000,00 €	/

finansiranja						

-Realizacija planiranih aktivnosti u 2023. godini, ne zahtijeva obezbjeđenje dodatnih budžetskih sredstava, već su ista opredijeljena Predlogom zakona o budžetu za 2023. godinu, kod potrošačkih jedinica koje su zadužene za implementaciju aktivnosti na godišnjem nivou i to:

1. Ministarstvo rada i socijalnog staranja - 3 176 470,41€ (150 000,00 budžet MRSS i 3 026.470,41 sredstva IPA);
2. Zavod za zapošljavanje Crne Gore - 18 646 370,64€ (18 600 000,00 budžet ZZZCG i 46.370,64 MOR)
3. Za aktivnosti kod Ministarstva prosvjete planirano je 5 000,00€, Ministarstva finansija 200.000,00€, Centra za stručno obrazovanje 67.000,00 €.
4. Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma -7.910 000 00 € (7.090 000.00€ budžet MEK, 810.000,00 IPA, 10 000,00 UNDP);
5. Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja -200.000 00€
6. Socijalni savjet 10.000,00 €

-Implemetacijom strateškog dokumenta ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze;

-Usvajanjem ovog dokumenta nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze, osim kroz definisane aktivnosti nadležnih institucija u okviru ovog Akcionog plana, za koje u ovom trenutku nije moguće procijeniti da li će proisteći finansijske obaveze;

-Aktivnosti koje su definisane Akcionim planom zapošljavanja za 2023. godinu trebaju da doprinesu ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnom strategijom zapošljavanja 2021-2025, odnosno trebaju da doprinesu ostvarivanju rasta zaposlenosti i smanjenju nezaposlenosti, kroz otvaranje novih radnih mjesta i stvaranje novih privrednih subjekata, efikasnije funkcionisanje tržišta rada, što će usloviti rast ekonomskih aktivnosti a samim tim i ostvarivanje prihoda za budžet Crne Gore.

-Aktivnosti definisane u Akcionom planu zapošljavanja za 2023. godinu su aktivnosti koje sprovode nadležne institucije i za koje su sredstva planirana Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu i iz IPA sredstava. Dio aktivnosti će se realizovati u okviru redovnih aktivnosti institucija, pa je u konačnom vrlo je teško dati precizan iznos sredstava za sve aktivnosti.

-Imajući u vidu da se dokument po prvi put dostavlja, ne postoje sugestije od strane Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljne konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Prilikom donošenja Akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu nije korištena eksterna ekspertna podrška.

- Na pripremi aktivnosti u okviru Akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu radila je radna grupa koja je pripremala tekst Predloga nacionalne strategije zapošljavanja 2021-2025. sa

Akcionim planom zapošljavanja za 2021. i 2022. godinu., Pored predstavnika Ministarstva rada i socijalnog staranja bili su uključeni i predstavnici: Ministarstva prosvjete, Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Centra za stručno obrazovanje, Socijalnog savjeta, Investiciono razvojnog fonda, Privredne komore Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, Saveza sindikata Crne Gore i Unije slobodnih sindikata Crne Gore

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Ne postoje prepreke za implementaciju propisa osim neusvajanja Akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu, do kraja tekuće godine,

-U skladu sa članom 37 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, propisano je da je Akcioni plan zapošljavanja osnovni instrument aktivne politike zapošljavanja, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnom strategijom. Nadalje, Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana Ministarstvo podnosi Vladi do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu. U tom smislu Ministarstvo rada i socijalnog staranja će pratiti realizaciju aktivnosti i raditi na pripremi godišnjeg izvještaja o realizaciji Akcionog plana zapošljavanja za 2023 godinu.

- Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana zapošljavanja za 2023. godinu, koji sadrži indikatore na nivou operativnih ciljeva, treba da doprinese dostizanju indikatora na nivou strateškog cilja Nacionalne strategije zapošljavanja 2021-2025, koji se odnose na:

indikator uticaja	početna vrijednost 2020	Ciljana vrijednost 2023	ciljana vrijednost 2025
Stopa zaposlenosti stanovništva 20-64	55,2%	61%	66%
Stopa nezaposlenosti 15-74	17,9%	15%	12%
Stopa zaposlenosti mladih 15-29	31,3%	33%	35%
Rodni jaz u zaposlenosti	12,9%	10,0%	8%
Dohodni kvartilni odnos (S80:S20)	6,7 (2019)	6,0	5,4

- Za sprovođenje monitoringa i evaluacije biće zaduženo Ministarstvo rada i socijalnog staranja – Direktorat za pristup tržištu rada.

Datum i mjesto

Podgorica, 05.12.2022.godine

